

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Țurcan Anatolie și Timofti Vladimir,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Mocanu Valentin în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2021, în cauza penală în privința lui

Tcaciuc Ion

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.07.2020 – 11.08.2020;

Instanța de apel: 05.09.2020 – 30.03.2021;

Instanța de recurs: 30.07.2021 – 06.10.2021.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 11 august 2020, pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Tcaciuc Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen 6 ani 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion în beneficiul lui Usatîi Rovena, suma de 500 000 lei, cu titlul de prejudiciul moral.

A fost dispusă încasarea din contul Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule în beneficiul lui Bujniță Ghenadie, suma de 9 715 lei, cu titlul de despăgubiri de asigurare.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion în beneficiul lui Bujniță Ghenadie, suma de 71 568 lei, cu titlul de prejudiciul material și suma de 150 000 lei, cu titlul de prejudiciul moral, în rest pretențiile au fost respinse.

S-a refuzat în aplicarea măsurii de asigurare a acțiunii prin punerea sechestrului asupra sumelor de bani, a bunurilor mobile și imobile care aparțin inculpatului Tcaciuc Ion.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion în beneficiul lui Gînga Aliona prejudiciul material și moral în sumă de 20 000, în rest pretențiile au fost respinse.

A fost respinsă, ca neîntemeiată, solicitarea lui Canț Ruslan privind încasarea din contul lui Tcaciuc Ion, a prejudiciului material în sumă de 4 600 Euro.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion în beneficiul lui Canț Rulan, suma de 20 000 lei, cu titlul de prejudiciul moral, în rest pretențiile au fost respinse.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion în beneficiul lui SRL "Maximum-Electronic", suma de 2 299 lei, cu titlul de prejudiciul material.

A fost dispusă încasarea de la Tcaciuc Ion în beneficiul statului suma de 17 640 lei, cu

titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Tcaciuc Ion, la data de 17 mai 2020, aproximativ la ora 01:13, în mun. Chișinău, fără a deține permis de conducere contrar cerințelor pct.10 alin.(2) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia ”persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede și, la cererea polițistului, este obligată să înmâneze pentru control: permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus”, conducând automobilul de model ”Audi S8”, cu numărul de înmatriculare xxxx (Bulgaria), având-o în calitate de pasageră pe bancheta din față a automobilului pe Nicolau Anastasia, se deplasa pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, din direcția str. Constantin Negruzzi în direcția str. Tighina, mun. Chișinău.

În timpul deplasării pe strada sus indicată, ajungând în regiunea intersecției dirijate cu strada Ismail, nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a ținut cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei și modalității de conducere a vehiculului, prin ce a ignorat cerințele pct. 45 (1) și (2) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia ”conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră; iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, se deplasa cu viteză sporită, peste limita permisă pentru acel sector de drum, fapt prin care a încălcat prevederile pct. 47 (1) lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, care indică că ”limitele maxime de viteză a vehiculelor în localități este de 50 km/h”, nu a stopat la semnalul luminos care dirijează circulația în intersecție, dar s-a angajat în traversarea intersecției cu strada Ismail, la culoarea roșie a semaforului prin ce a încălcat cerințele pct.20 alin.(1) al Regulamentului citat supra, care indică că ”semnalul de culoare roșie interzice trecerea. La semnalul roșu al semaforului (cu excepția celui reversibil) vehiculele vor fi oprite înaintea liniei de oprire ((marcajul 1.12), înaintea indicatorului 5.73) sau înaintea trecerii marcate pentru pietoni, iar în lipsa acestora – imediat înaintea semaforului”, și ca urmare cu partea frontală a automobilului, a comis tamponarea automobilului de model ”Toyota Prius”, număr de înmatriculare xxxx, la volanul căruia se afla Usafii Alexandru, care îl avea în calitate de pasager pe Bujniță Artur, și care în acel moment se deplasa pe strada Ismail din direcția strada M. Varlaam în direcția str. 31 August 1989, aflându-se angajat în traversarea intersecției cu bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, regulamentar la culoarea verde a semaforului pentru direcția sa de mers.

Ulterior impactului primar cu automobilul de model ”Toyota Prius”, automobilul condus de Tcaciuc Ion, pe inerție a fost proiectat într-un alt automobil de model ”Dacia Logan”, n/î xxxx, condus de Canț Ruslan, care la fel în salonul automobilului avea în calitate de pasager pe Gînga Aliona și fiica minoră a acesteia Gînga Ludmila, care în acel moment staționa pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, la culoarea roșie a semaforului instalat până la intersecția cu strada Ismail, pe direcția de mers către str. Constanin Negruzzi. După care, la fel pe inerție automobilul pe care îl conducea a fost proiectat într-un alt automobil de model ”Volkswagen Caddy”, număr de înmatriculare xxxx, în salonul căruia nu se aflau careva persoane și care se afla parcat pe acostamentul din partea stângă a bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, în raport cu direcția de deplasare a automobilului ”Audi S8”, deteriorându-l.

În rezultatul accidentului rutier, conducătorul automobilului de model ”Toyota Prius”, număr de înmatriculare xxxx, Usafii Alexandru, potrivit concluziei fixate în raportul de expertiză judiciară medico-legală nr. 202003C1201 din 22 iunie 2020, a primit vătămări corporale calificate ca fiind grave sub formă de: ”trauma craniu-cerebrală deschisă: plăgi

contuze pe cap și excoriații pe cap, hemoragii în țesuturi moi craniene, fractură liniară a bolții cu trecere pe baza craniului, hemoragii subdurale difuze, hematom subdural în regiunea temporo-parietală stânga; hemoragii subarahnoidiene difuze; sânge în ventriculii cerebrali, dilacerarea țesutului cerebral; trauma închisă a toracelui: fractura indirectă a claviculelor, fracturi costale indirecte bilateral, hemoragii în țesuturile moi adiacente; excoriații și echimoze pe trunchi, membrele superioare și inferioare, fractura închisă a 1/3 medii gambei drepte”, leziuni corporale care se află în legătură cauzală direct cu provocarea decesului ultimului.

Pasagerul aflat în salonul automobilului acestuia Bujniță Artur, potrivit concluziilor fixate în raportul de expertiză judiciară medico-legală nr. 202003C1216 din 16 iunie 2020 a primit leziuni corporale incompatibile cu viața, calificate ca fiind grave sub formă de: ”trauma craniu-cerebrală și facială închisă: echimoze, excoriații și plăgi contuze pe față și partea piloasă a capului; fractura oaselor nazale; fractura deschisă dublă a corpului mandibulei; hemoragii în țesuturile moi pericraniene; hemoragii subarahnoidiene parietal bilateral; trauma închisă a toracelui: fractura sternului; fracturi costale 1,2,3,4,5,6 pe dreapta și 1,3,4,5,6,7,8,9,10,11 pe stânga pe mai multe linii anatomice, cu hemoragii în țesuturile moi adiacente, pe alocuri cu lezarea pleurei; contuzie pulmonară bilateral; trauma închisă a abdomenului: excoriații pe peretele abdominal anterior, hemoperitoneu (200 ml); contuzia ficatului, splinei și rinichilor cu rupturi parahilare; revărsat sanguin retroperitoneal; echimoze și excoriații pe membrele superioare” leziuni corporale care se află în legătură cauzală direct cu provocarea decesului.

În rezultatul accidentului rutier cu leziuni corporale s-a ales și conducătorul a/m ”Dacia Logan”, numere de înmatricularea xxxx, Caț Ruslan, care potrivit concluziilor fixate în raportul de expertiză medico-legală nr.202002D0930 din 26 mai 2020, a primit vătămări corporale ușoare, manifestate prin: ”Plagă contuză la nivelul articulației genunchiului stâng”, pasagera acestuia Gînga Aliona, potrivit concluziei fixate în raportul de expertiză medico-legală nr. 202002D0930 din 23 mai 2020, a primit vătămări corporale ușoare sub formă de ”plagă contuză regiunea frontală, excoriații la nivelul gambei drepte.”

În rezultatul accidentului traficului rutier și pasagerul automobilului de model ”Audi S8”, număr de înmatriculare xxxx (Bulgaria), Nicolau Anastasia, conform concluziilor fixate în raportul de expertiză judiciară medico-legală nr.202002D0931 din 25 iunie 2020, a primit vătămare corporală ușoară, manifestată prin fractura laminei externe a osului parietal pe stânga; plagă contuză în regiunea frontală pe dreapta, echimoze periorbital pe stânga.”

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art.264 alin.(5) Cod penal, după semnele calificative – încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploatare a unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul a două persoane.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Crasnostan Andrei în numele succesorului părții vătămate Bujniță Ghenadie, prin care a solicitat casarea acesteia în partea prejudiciului moral, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă.

În motivarea apelului a invocat dezacordul său cu soluția instanței de fond în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral în mărime de 150 000 lei, deoarece îl consideră ca fiind prea redus, în raport cu gravitatea faptei inculpatului și cu urmările prejudiciabile, pe care acesta le-a suferit. Astfel, în acțiunea civilă examinată în prima instanță, partea civilă Bujniță Ghenadie a solicitat încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion a prejudiciului moral cauzat în urma infracțiunii, în mărime de 500 000 lei și a indicat că i-a fost cauzat un prejudiciu moral, în urma infracțiunii comise de către inculpat, deoarece acesta a suferit suferințe fizice și psihice enorme, legate de decesul neașteptat al fratelui mai mare Bujniță Artur, care poate fi reflectat doar în echivalent bănesc, în sumă de 300 000 lei, pe care o consideră ca fiind în concordanță cu practica CtEDO, în cazuri similar și ar oferi părții civile o satisfacție echitabilă.

Totodată, a menționat că prima instanță neîntemeiat a respins solicitarea ce ține de nulitatea parțială a Raportului de expertiză judiciară nr.202003C1201 din 22.06.2020 și anume pct.6 capitolul Concluzii, prin care s-a stabilit: - în proba de sânge prezentată pe numele cadavrului Usafii Alexandru s-a depistat alcool etilic în cantitate de 4,82%, ceea ce la persoanele vii corespunde intoxicației alcoolice grave. În proba de sânge nu s-au depistat derivați de amfetamină, derivați ai acidului barbituric, derivați de 1,4 benzodizepină, derivați de fenotiazină, alcoloizi din opiu, canabinoide-compuși chimici active ai canabisului și nulitatea parțială a Raportului de expertiză judiciară nr. 202003C1216 din 16.06.2020 și anume a pct.7 capitolul Concluzii, prin care s-a stabilit: - la cercetarea toxicologică în sângele cadavrului cet. Bujniță Artur s-a depistat 1,99% de alcool etilic, ceea ce la persoanele vii, de obicei, produce stare de ebrietate alcoolică medie, or, aceste probe sunt lovite de nulitate, din motiv că experții care le-au întocmit, nu dispuneau de competență material de a formula concluzii referitoare la prezența în sângele cadavrului Usafii Alexandru și a cadavrului Bujniță Artur, deoarece această întrebare nu a fost inclusă în sarcina acestora de către ordonatorul de expertiză prin ordonanțele din 18.05.2020.

3.1. Avocatul Mocanu Valentin în numele inculpatului Tcaciuc Ion și inculpatul, solicitând casarea acesteia în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu adoptarea unei noi soluții prin care lui Tcaciuc Ion să-i fie stabilită o pedeapsă non privativă de libertate - cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar în latura civilă reducerea sumelor bănești pentru prejudiciul moral până la nivelul comparabil cu practica judiciară.

În motivarea apelului au indicat, că pedeapsa aplicată lui Tcaciuc Ion este prea aspră, întrucât inculpatul și-a recunoscut vina și s-a căit sincer de cele săvârșite.

A susținut apărarea că, inculpatului urmează să-i fie stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, reieșind din circumstanțele menționate.

Referitor la acțiunea civilă au invocat că mărimea compensației pentru prejudiciul moral acordată părților civile Usafii Rovena, Bujeniță Ghenadie, Caț Ruslan și Gînga Aliona, este excesiv de mare, or, pornind de la prevederile art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, coroborat cu art.2037 Cod civil, dar și prin prisma art.41 din Convenția Europeană, având în vedere practica Curții Europene, compensarea bănească a prejudiciului moral urmează să aducă o satisfacție echitabilă părții vătămate, dar nici într-un caz nu trebuie să fie una subiectivă care să aducă la o îmbogățire fără justă cauză a acesteia.

A mai menționat că, inculpatul Tcaciuc Ion a comis o faptă din imprudență și nu intenționată. Prin urmare, mărimea despăgubirii bănești nu ar trebui să fie disproporționat de mare, care ar fi percepută de inculpat ca o pedeapsă complementară, și ar lăsa impresia unei răzbunări din partea părții vătămate. Consideră că suma a câte 20 000 lei încasată în beneficiul părților civile Caț Ruslan și Gînga Aliona, în situația în care aceștia au suportat leziuni corporale ușoare, este mare.

La fel sumele de 150 000 lei și de 500 000 lei, încasate în beneficiul lui Bujeniță Ghenadie și, respective, Usafii Rovena le consideră excesiv de mari. Inculpatul nu pune la îndoială dreptul părților civile de a-și evalua compensația bănească pentru suferințele psihice și fizice pe care le-au suportat. Totuși instanța de judecată urma să ia în considerație atât practica instanțelor de judecată, cât și gradul de vinovăție, dar și posibilitățile reale ale inculpatului de a plăti sumele la care este obligat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2021, apelul comun al avocatului Mocanu Valentin în numele inculpatului Tcaciuc Ion și cel al inculpatului, a fost respins ca nefondat, admis apelul declarat de către avocatul Crasnostan Andrei în numele succesorului părții vătămate Bujniță Ghenadie, casată parțial sentința, în partea prejudiciului moral în beneficiul lui Bujniță Ghenadie, și pronunțată, în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

A fost dispusă încasarea de la Tcaciuc Ion în beneficiul succesorului părții vătămate Bujniță Ghenadie prejudiciul moral, cauzat prin infracțiune în mărime de 300 000 lei.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, prima instanță corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului de săvârșirea infracțiunii imputate.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că, analizând materialele cauzei, în raport cu normele relevante la caz, instanța de apel a constatat că, instanța de fond a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art.364¹ alin.(1) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, n-a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că, nu poate fi reținută o altă situație de fapt decât cea reținută de către prima instanță.

Instanța de apel a considerat nefondate motivele invocate de către partea apărării cu referire la dezacordul cu individualizarea pedepsei penale, reținând că prima instanță la stabilirea pedepsei a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75 Cod penal, de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de persoana inculpatului, care a acceptat probele administrate în cadrul urmăririi penale, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, nu permite aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, după cum solicit apărarea, astfel, instanța de fond corect i-a stabilit acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani și 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Instanța de apel a menționat, că temei legal pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege - nu se constată, or toate circumstanțele cauzei au fost luate în considerație de către prima instanță la stabilirea pedepsei, ținând cont de prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul beneficiind de reducerea cu o treime a limitei de pedeapsă cu închisoare prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat.

Instanța de apel a apreciat că, modalitatea de executare aleasă de prima instanță este în acord cu principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă, urmările produse, personalitatea inculpatului și situația familiară a acestuia.

Cu privire la solicitarea privind nulitatea parțială a rapoartelor de expertiză nr.202003C1201 din 22 iunie 2020 și nr.202003C1216 din 16 iunie 2020 în partea ce ține de stabilirea stării de ebrietate în privința lui Usatîi Alexandru și Bujniță Artur, instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a reținut că starea de ebrietate indicată în privința victimelor decedate, se referă la partea vătămată și nu la persoana inculpatului.

Instanța de apel a reținut că, cele indicate în raportul de expertiză, nu afectează învinuirea adusă inculpatului Tcaciuc Ion, instanța de fond reținând în acest sens prevederile art.100 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit cărora administrarea probelor constă în folosirea mijloacelor de probă în procesul penal, care presupune strângerea și verificarea probelor, în favoarea și în defavoarea învinuitului, inculpatului, de către organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea altor participanți la proces, precum și de către instanță, la cererea părților, prin procedeele probatorii prevăzute de prezentul cod.

În această ordine de idei, instanța de apel a conchis că prin procesele-verbale de comunicare a rapoartelor de expertiză din 26 iunie 2020 și 19 iunie 2020, Usatîi Rovena și Bujniță Ghenadie, luând cunoștință cu rapoartele de expertiză au indicat că nu au obiecții

(f.d.124, 157, vol. I).

Cu referire la dezacordul părții apărării în partea prejudiciului moral instanța de apel a reținut că prin cererea adresată în cadrul ședinței judiciare din 27 iulie 2020, Bujniță Ghenadie a solicitat încasarea din contul Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule a sumei de 9715 lei, iar din contul lui Tcaciuc Ion a prejudiciului material în sumă de 71 568 lei și a prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei.

Instanța de apel a considerat neargumentată concluzia primei instanțe privind admiterea în parte a pretenției privind încasarea prejudiciului moral în beneficiul succesorului părții vătămate Bujniță Ghenadie, cauzat în urma infracțiunii, în sumă de 150 000 lei, or, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerație circumstanțele cauzei în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al părții vătămate, iar încasarea prejudiciului moral în cuantumul stabilit este inechitabilă și neproportională suferințelor psihice și fizice a succesorului părții vătămate, din care considerente instanța de apel a reținut că, suma de 300 000 lei ar fi una proporțională suferințelor cauzate.

Referitor la argumentele inculpatului și avocatului acestuia precum că mărimea compensației pentru prejudiciul moral acordată părților civile Usatfi Rovena, Bujeniță Ghenadie, Canț Ruslan și Gînga Aliona este neîntemeiată, deoarece inculpatul a comis o faptă din imprudență și nu intenționată, iar mărimea despăgubirii bănești nu ar trebui să fie disproporționat de mare, care ar fi percepută de inculpat ca o pedeapsă complementară, și ar lăsa impresia unei răzbunări din partea părții vătămate. Consideră că, este prea mare suma de câte 20 000 lei încasată în beneficiul părților civile Canț Ruslan și Gînga Aliona, în situația în care aceștia au suportat doar leziuni corporale ușoare.

Instanța de apel a reiterat că, prin cererea adresată instanței la 09 iulie 2020, succesorul părții vătămate - Usatfi Rovena și-a concretizat pretențiile solicitând încasarea din contul inculpatului doar a prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei. În cadrul cercetării judecătorești, s-a stabilit cu certitudine că partea civilă Usatfi Rovena, precum și copiii acesteia, au avut de suportat prejudiciu de natură morală. Astfel, a considerat că, suma în mărime de 500 000,00 lei, este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpatul Tcaciuc Ion, a acțiunilor ilegale care s-au soldat cu decesul lui Usatfi Alexandru.

Prin acțiunea civilă înaintată de Gînga Aliona, aceasta solicită repararea prejudiciului material și moral în sumă de 4000 euro, instanța de judecată a atestat cuantumul acesteia extrem de exagerat, nefiind probată necesitatea încasării anume a sumei respective și nu una mai mare sau mai mică, din care motive instanța de judecată a considerat rezonabilă încasarea sumei de 20 000 lei, drept calificativă pentru suma respectivă fiind reținute circumstanțele producerii accidentului, faptul prezenței copilului minor al acesteia la momentul impactului, gravitatea urmărilor prejudiciabile fiind calificate ca vătămări corporale ușoare, impactul psihologic al accidentului produs asupra acesteia și copilului său. Invocarea necesității primirii unui tratament și evidenței la medicul de familie, nu poate fi reținut de către instanță drept argument forte în vederea admiterii integrale a acțiunii civile înaintate, din lipsa unor probe în acest sens, mai mult ca atât partea vătămată și copilul său nu este privată de a primi ajutor medical și tratament în condițiile Legii privind asigurarea obligatorie de asistență medicală. Totodată, instanța de fond a respins solicitarea părții vătămate Canț Ruslan de încasare a prejudiciului material în sumă de 4 600 euro – care constituie prețul automobilului deteriorat de model Dacia, și a atestat necesitatea reducerii în mod automat cu suma de 4 600 euro a prejudiciului material și moral indicat de acesta în mărime totală de 10 000 euro, din motiv că în ședința de judecată reprezentantul Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a confirmat deschiderea unui dosar de daune în temeiul cererii depuse de către proprietarul automobilului de model Dacia care se indică a fi deteriorat și costul căruia pentru reparare îl

solicită proprietarul, fapt confirmat de partea vătămată Caņ Ruslan în ședință. Astfel, s-a relevat că proprietar al automobilului în litigiu este o terță persoană și nu partea vătămată Caņ Ruslan, respectiv acesta nu dispune de dreptul legal de a cere restituirea costului mijlocului de transport din moment ce nu deține calitatea de proprietar al bunului.

Respectiv suma prejudiciului moral rămasă în privința lui Caņ Ruslan, pe care acesta o solicită în mărime de 5400 euro, instanța de judecată justificat a calificat-o drept nejustificat de mare, reieșind din gravitatea leziunilor produse ca fiind ușoare și lipsa probatoriului ce ar atesta suportarea unor suferințe în prezenta speță. Instanța de judecată a considerat rezonabil de a încasa în beneficiul părții vătămate suma de 20 000 lei, care o apreciază una reală în raport cu modul de comitere a infracțiunii, impactul social al acesteia și gravitatea urmărilor prejudiciabile survenite în privința părții vătămate Caņ Ruslan.

La fel, reprezentantul SRL Maximum Electronic a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 2 299 lei soldat prin deteriorarea unui bun în urma accidentului rutier, și anume încălzitor de apă model Ariston (f.d.207-212, vol. II). Reținând prevederile art.219 Cod de procedură penală în cumul cu prevederile art.1998 Cod Civil, instanța de fond justificat a admis acțiunea civilă înaintată și a încasat din contul inculpatului prejudiciul în sumă de 2 299 lei, stabilind legătura causală între fapta inculpatului și prejudiciu, fiind apreciat critic argumentele, ca fiind lipsite de suport juridic, privind neaprobarea valorii prejudiciului cauzat, or, a fost calificată ca reală suma indicată ce atestă valoarea bunului care a fost deteriorat.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Mocanu Valentin în numele inculpatului, prin care, invocă prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului Tcaciuc Ion să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar în latura civilă să fie diminuată încasarea a prejudiciului moral, deoarece este exagerată.

În dezvoltarea argumentelor recursului, apărarea susține că la stabilirea pedepsei instanța trebuie să țină cont de scopul legii penale, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

Consideră că în speță este posibilă suspendarea executării pedepsei cu închisoarea și acordarea posibilității acestuia, ca în termenul de probațiune, prin comportament exemplar și muncă cinstită să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat și va oferi o mai bună protecție intereselor societății, decât izolarea lui Tcaciuc Ion de societate.

Recurentul nu este de acord nici cu quantumul prejudiciului moral acordat părților civile Usatfi Rovena, Bujeniță Ghenadie, Caņ Ruslan și Gînga Aliona, deoarece recompensa pentru prejudiciul moral este exagerată, or, pornind de la prevederile art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, coroborat cu art.2037 Cod civil, dar și prin prisma art.41 din Convenția Europeană, având în vedere atât practica Curții Europene, compensarea bănească a prejudiciului moral urmează să aducă o satisfacție echitabilă părții vătămate, dar nici într-un caz nu trebuie să fie una subiectivă care să aducă la o îmbogățire fără justă cauză a acesteia.

De asemenea, recurentul menționează, că inculpatul Tcaciuc Ion a comis o faptă din imprudență și nu intenționată. Prin urmare, mărimea despăgubirii bănești nu ar trebui să fie disproporționat de mare, care ar fi percepută de inculpat ca o pedeapsă complementară, și ar lăsa impresia unei răzbunări din partea părții vătămate. Consideră că suma a câte 20 000 lei încasată în beneficiul părților civile Caņ Ruslan și Gînga Aliona, în situația în care aceștia au suportat leziuni corporale ușoare, este mare.

Subliniază că, sumele de 150 000 lei și de 500 000 lei, încasate în beneficiul lui Bujeniță

Ghenadie și, respective, Usatfi Rovena le consideră excesiv de mari. Inculpatul nu pune la îndoială dreptul părților civile de a-și evalua compensația bănească pentru suferințele psihice și fizice pe care le-au suportat, iar instanța de judecată urma să ia în considerație atât practica instanțelor de judecată, cât și gradul de vinovăție, dar și posibilitățile reale ale inculpatului de a plăti sumele la care este obligat.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului depus de partea apărării, și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece decizia contestată conține motive clare pe care se întemeiază soluția.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal menționează că, potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit textului recursului declarat de partea apărării în care se invocă în calitate de temeiuri de casare a deciziei instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal, analizând hotărârea atacată în raport cu temeiurile invocate, consideră că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilite presupusele erori de drept, invocate de recurent.

În continuare, verificând actele cauzei, raportate la alegațiile recurentului în partea ce ține de soluționarea acțiunii civile, Colegiul penal reține că decizia instanței de apel este corectă, legală și întemeiată, iar criticele avansate de apărare, sunt lipsite de suport juridic.

În acest sens, instanța de recurs relevă că, acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspunderea delictuală a persoanei responsabile potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Prejudiciul solicitat de partea civilă prin intermediul acțiunii avansate în fata instanței împotriva inculpatului, trebuie să reprezinte o consecință directă a infracțiunii deduse judecării, atât în cazul pretinderii recuperării prejudiciului material, cât și a celui moral.

În conformitate cu art.387 alin.(1) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Potrivit art.1423 alin.(1) Cod civil, coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacere persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele

pentru daunele materiale prin faptul că acestea *nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.*

În susținerea celor enunțate supra, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care la suferit”.

Parcurgând aceste considerente, Colegiul penal relevă că, inculpatul Tcaciuc Ion, prin acțiunile sale infracționale, le-a cauzat părților vătămate Caņ Ruslan și Gânga Aliona, cât și succesorilor părților vătămate, Bujeniță Ghenadie și Usatîi Rovena, atât suferințe fizice, cât și psihice, gravitatea primelor a fost constatată prin rapoartele de expertiză judiciară nr.202002D0930 din 26 mai 2020 și nr.202002D0932 din 23 mai 2020, părților fiindu-le cauzate mai multe leziuni corporale, care se califică ca vătămări corporale ușoare.

În speță, prima instanță a conchis asupra admiterii parțiale a acțiunii civile înaintate de către părțile vătămate Gînga Aliona, Caņ Rulan, cu dispunerea încasării din contul inculpatului Tcaciuc Ion a prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei, fiecăruia, în rest, celelalte pretenții pecuniare fiind respinse, iar vizavi de acțiunea civilă înaintată de succesorului părții vătămate, Usatîi Rovena dispunând încasarea din contul inculpatului Tcaciuc Ion a prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei, întrucât anume acest quantum a prejudiciului moral corespunde suferințelor psihice suportate de către părțile vătămate și le poate aduce o satisfacție echitabilă.

Instanța de apel, rejudecând cauza în latura civilă la apelul avocatului Crasnostan Andrei în numele succesorului părții vătămate Bujniță Ghenadie, a statuat asupra altei soluții vizavi de acțiunea civilă înaintată și anume a majorat quantumul prejudiciului moral acordat acestuia de prima instanță până la 300 000 lei pentru prejudiciul moral cauzat. În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

Pe cale de consecință, Colegiul penal consideră justificat că mărimea daunei morale cauzate succesorului părții vătămate Bujniță Ghenadie urmează a fi valorificat în suma totală de 300 000 lei, întrucât în procesul penal acțiunea civilă este o modalitate de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune, instanța de apel la aprecierea quantumului prejudiciului moral a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate succesorului părții vătămate, iar despăgubirea în valoare de 300 000 lei este una compensatorie.

Or, criteriul general invocat de CtEDO, în vederea determinării quantumului despăgubirilor pentru prejudiciul moral și material cauzat, constă în aceea că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor stabilindu-se prin apreciere raportată la elementele de fapt. CtEDO, atunci când acordă despăgubiri morale, nu operează cu criterii de evaluare prestabilite, ci judecă în echitate.

Totodată, Colegiul penal consideră necesar de a specifica că, atunci când partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal, or, nu există careva impedimente la stabilirea quantumului acestuia, întrucât reieșind din circumstanțele cauzei, partea urmează a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate. La caz, instanța de apel, la determinarea măririi compensației pentru prejudiciul moral, a luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, precum și celelalte circumstanțe subsidiare pertinente cauzei.

Referitor la temeiul indicat de recurent, și anume pct.10) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, Colegiul penal consideră că este neîntemeiat și se menționează că, potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Colegiul penal reține că, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Potrivit art.90 alin.(1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, *instanța de judecată*, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, *ea poate* dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Astfel, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Totodată, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Analizând temeinicia solicitării apărării privind necesitatea aplicării în privința inculpatului Tcaciuc Ion a unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege, Colegiul penal menționează, că aceasta nu poate fi reținută, deoarece sub aspectul individualizării pedepsei penale, soluția instanței de apel, este întemeiată și legală.

Astfel, instanța de apel corect a reținut că inculpatul a comis infracțiunea prevăzută la art.264 alin.(5) Cod penal, care potrivit art.16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave, fiind comisă din imprudență, prin urmare instanța de apel a motivat irraționalitatea aplicării prevederilor art.90 Cod penal.

În opinia Colegiului penal instanța de apel corect și legal a menținut sentința primei instanțe în partea stabilirii pedepsei inculpatului, precum și modalitatea de executare a acesteia, motivându-și în mod temeinic soluția în acest sens, iar argumentele recurentului cu privire la aplicarea nejustificată art.90 Cod penal sunt declarative, deoarece nu conțin o motivare a solicitărilor cu referire la circumstanțe concrete ale cauzei.

Instanța de recurs menționează că, circumstanțele la care face referire partea apărării în cererea de recurs au fost luate în considerație la aplicarea pedepsei de către instanțele de fond, care au ținut cont de faptul că inculpatul a recunoscut vinovăția, se căiește sincer și a solicitat ca judecarea cauzei să fie înfăptuită conform art.364¹ Cod de procedură penală.

Relevant este și faptul că, temeiurile invocate de către recurent, precum și argumentele

acestui au constituit obiect de examinare la judecarea cauzei în instanța de apel și asupra acestora instanța judecătorească s-a expus argumentat în hotărârea pronunțată.

Subsidiar, Colegiul lărgit subliniază că, potrivit jurisprudenței CtEDO nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele inferioare. Or, în cazul în care acestea și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Totodată, instanța de recurs consideră că, în speță, instanța de apel a respectat cerințele de motivare referitor la procedura executării pedepsei de către inculpat, or, nu pot fi neglijate consecințele irecuperabile care au survenit - decesul a două persoane.

Tot aici, Colegiul penal ține să menționeze că, inculpatul a comis o infracțiune, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală – viață și sănătatea persoanei, dreptul la viață al oricărei persoane prevăzut de art.2 CEDO prevalează asupra altor drepturi, iar Curtea Europeană acordă dreptului la viață o semnificație cu totul aparte situându-l printre articolele primordiale ale Convenției.

În contextul celor expuse, Colegiul penal reține că, la stabilirea pedepsei inculpatului, pentru infracțiunea săvârșită, instanțele de fond nu a comis erori de drept, iar pedeapsa aplicată inculpatului este una corectă, fiind apreciate corect circumstanțele de fapt și de drept în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și cu prescripțiile de drept material, ținând cont de prevederile art.art.61, 75-78 Cod penal, astfel că la stabilirea acesteia au fost respectate exigențele legii, iar argumentele recursului în acest sens sunt neîntemeiate.

Reieșind din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, la examinarea recursului declarat de către partea apărării, nu au fost stabilite careva erori de drept care ar condiționa casarea deciziei contestate, impunându-se soluția inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Mocanu Valentin în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2021, în cauza penală în privința lui *Tcaciuc Ion xxxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 26 noiembrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir